

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

ЛИСТ ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ПО ПОДНЕ

ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

Месечно 4-50 драхми, тромесечно 13-50 драхми, годишње 54 драхми.

РУКОВИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

Стан уредништва:

улица Краља Петра 6р. 70.

Уређује ОДБОР

БОРБЕ НА НАШЕМ ФРОНТУ

Званичан коминике Команде Источне Војске

Наш је напад ноћу између 3. и 4. септембра и у току целог јучерашњег дана настављен са пуним успехом, и поред жилавог отпора Бугара, који су, примивши знатна појачања, покушали огорчено да бране своје нове положаје. Српске трупе морале су, у потискивању непријатеља, савладати безброј тешкоћа на планинском терену и у областима густих шума, где су путеви ретки.

И поред свега овога постигнута су сви објекти у току дана. Напредовање достиже сада на извесним местима 15 километара у дубину.

На десном крилу масив Тополац је у нашим рукама и напредујемо у правцу Преслапа, где француске и грчке трупе кооперишу у напад.

У центру важан гребен Козјака и Кучков Камен пали су, после огорчене борбе, у наше руке, при чему су се одликовале југословенске трупе. У нашем енергичном напредовању заузели смо Пандели. Села Плочиште и Бешиште, у чијој се близини налазимо, у пламену су.

На левом крилу, села Градешница, Старовина и Зович заузета су, после јаке борбе, од савезничких српских, француских и грчких трупа, пошто је савладан огорчен отпор Бугара, који су, на тим местима претрпели огромне губитке. Од прекрјуче број заробљеника је порастао и није могуће дати о томе тачне податке. Више од 50 топова, од којих је најмање 20 тешких, налази се у нашим рукама. Плен је огроман.

Наша је авијатика наставила да се одликује у нападу. Њен рад око бомбардовања је нарочито био успешан. Авијатичари су бацили 4 тоне експлозива на важне тачке у непријатељској позадини. Пилоти су обилато помагали пешадију и сваки је од њих излазио три или четири пута дневно. Они су много припомогли успеху.

На осталом фронту узајамна активност артиљерије, нарочито на обалама Вардара и у области Битоља.

У Албанији затишје.

САВЕЗНИЧКА НАДМОЋНОСТ

Утицај неизвесности непријатеља

Операције на нашем фронту толико су првим својим успехом имале утицаја на наш свет, да је његова пажња већим делом на њих усредсређена. Самим тим, наш свет са највећим нестрпљењем очекује вести са нашег фронта, ма да се његово интересовање за догађаје на западном фронту манифестује у пуном уверењу, да се не само наша судбина, него и судбина целог света има и мора, у главnome, тамо решити.

Борбе на западном фронту стално се продужују. Данас се то продужење испољава у врло јаком савезничком притиску дуж целе Хинденбургелиније и у нешто мало успореном напредовању америчких трупа на сектору Сен Михиела. Немци се, додуше, свуда очајно одупиру, али нису у стању да спрече савезничко напредовање. Они су га нешто успорили, дајући тиме борбама и већу жестину и пресуднији карактер. Главном је што још никако не могу да стабилизирају борбене фронтове у своју корист; а то доказује, да они могу једног дана

дана доживети врло негодно попуштање на неком делу фронта, што би их могло натерати и на тешко повлачење далеко иза Хинденбургове линије.

Изгледа да се Немци више плаше нечега другог. Можда би они могли, у неколико, и стабилизовати борбене фронтове, кад би се стално одржало на њима садашње бројно стање савезничких трупа и да не живу у страховитој неизвесности о могућим већим савезничким покретима, било на садашњим борбеним фронтовима, било на неком новом сектору општег савезничког фронта. За два месеца учестаних савезничких напада, час на једном и час на другом сектору, Немци су стекли горког искуства о томе, да скоро са сигурношћу морају очекивати, чим се отежају операције на неком борбеном фронту, нове савезничке нападе, са новим снагама и на новом сектору. Због те неизвесности они су постали и нервознији и много немоћнији но што би им снаге дозвољавале, а мо-

рали њихових трупа све више је удрман и све је слабији.

У овоме лежи, у главnome, духовна надмоћност савезничке Врховне Команде, што материјалној надмоћности Савезника даје удвојену вредност. А та надмоћност, и духовна и материјална, дозвољава претпоставити, да ће Немци ускоро доживети, баш на западном фронту, некое ново изненађење, које ће их још више потчинити вољи савезничке Врховне Команде. Очекујемо то изненађење са исто толико поуздања, са колико га страха Немци предвиђају.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

БЕРН, 5. — Литванско Национално Веће објавило је да сматра брест-литовски уговор о миру као потпуно неважњан и као да не постоји.

ЦИРИХ, 5. — Сви немачки листови воде да су измене у садашњој влади савршене. Предлажу се коалициони кабинет са Вестарпом и Шајдеманом. Минхенер Најесетер Нахрихтсена веле: да ће се само на тај начин спасти свето јединство.

ЦИРИХ, 5. — Из Беча јављају да је на место Буријана за федералног министра финансија именован Шинцигер.

НАДБИСКУП ЈЕГЛИЋ

Интрига због народног покрета.

Цирих, 5. септембра
Дозвљеник Гласа у Љубљани пише: Бечка влада поново покушава да примора надбискупа Јеглића да напусти своје политичко држање. У овоме се огледа нова интрига Шустершића, који тежи да учврсти своју власт. Изглед политичког живота у Крњској био би можда други, кад би наместо Јеглића дошао за надбискупа какав из Шустершићеве стране. У сваком случају, словенски је покрет тако јак, да га апсолутно ништа не може спречити или угушити. Народ неће никада заборавити, да је био са њим и у најтежим часовима.

СТАЊЕ У НЕМАЧКОЈ

Велика оскудица код радника

Париж, 5. септембра
Из Амстердама јављају: Немачки социјалистички посланици Фриц Ебер и Карл Легијен предали су у име немачке социјалистичке партије један оштар меморандум канцелару односно стања исхране у Немачкој. У овом документу, који је објављен у Форсерцу, они критикују бесрамну зеленушку трговину, која се води са намирницама. Они износе да се за намирнице и одела наплаћују страховите цене и да трајно недовољна исхрана становништва доводи до ужасног морталитета код деце и код старца и да је стање здравља код радника и радница јако загрожено. У том меморандуму они такође тврде, да се овако стање не само не побољшава, него где све на горе и да се баш сад цене цереалима страховито пењу. Меморандум се завршава: Нема-

сумње да се ми налазимо у једној ситуацији која је довели народу пропаст, ако се влада не реши да више не подржава произвођаче и да води рачуна о животним потребама народа.

ЗА РАТ БУГАРСКОЈ

Захтев Њујорк Тајмса

Вашингтон, 5. септембра
»Њујорк Тајмс« тражи да Сједињене Државе огласе рат Бугарској и Турској, пошто њихова војска сачињава и сточно крило Немачке војске. Исти лист сматра да садања политика Вашингтонске владе само ободрава Бугарску и Турску да наставе рат, јер Немачка стално тврди да су Сједињене Државе према њима пријатељски наклоњене и да ће на тај начин бити спасене ма како се свршио рат. »Њујорк Тајмс« наводи даље да ће доћи моменат када ће Вашингтонској Влади бити постављено питање: да ли стоји уз Србију и Румунију, или уз Бугарску. Ратни циљеви Бугарске иду на уништење Србије и Румуније.

КРИЗА У БЕЧУ И БЕРЛИНУ

Хертлинг и Хусарјева оставка

Цирих, 5. септембра
У Берлину и Бечу круже гласови о кризи немачке и аустријске владе. Према вестима из Немачке, меродавни кругови су уверени да ће се извршити битна промена у немачкој влади. Хертлинг би имао заменити Др. Солф, а Ерцберг и Шајдеман би имали ући у нов кабинет са парламентарном бојом. Сви немачки листови гово-

ре о промени владе, што би се имало извршити за врло кратко време.

Дописници немачких листова у Бечу јављају, да ће Хусарек поднети оставку идуће недеље. И поред разговора и покушаја за споразум последњих дана, председник владе није успео да придобије за се већину парламента, тако да ће седнице парламента бити одложене.

ПРИЗНАЊЕ ПРАВА

Важност једне одлуке

Њујорк, 5. септембра
Сви амерички листови једнодушно тврде да ће званично признање чехо-словачке независности од стране савезничких влада имати огромна значаја на конференцији мира.

Њујорк Хералд веле: да ће ово признање отклонити варварско поступање Аустро-Угарске према чехо-словачким заробљеницима, јер кад би то аустријске власти покушале изавезати би репресалије од стране Споразума и Сједињених Држава.

Њујорк Трибин каже: Признање Чехо-Словака као савезника представља велики удар за централне силе, које морају бити уверене да се њихове завојевачке тежње претварају у ослобођење потлачених народа.

Њујорк Тајмс констатује, да су Чехо-Словаци, у борби за слободу, својом крвљу здобили право на националну независност и свој опстанак као слободан народ.

Вашингтон Спир истиче: да Чехо-Словаци заслужују то признање Савезника, јер благодарно њиховој иницијативи и смелости Русија је почела постепено да се буди.

БОРБЕ НА ЗАПАДУ

Коментари и појединости

Париж, 5. — Приликом своје посете на фронту, председник француске републике констатовао је страховито пуштош, коју је непријатељ оставио на собом у напуштеним пределима. Пред своје повлачење Немци су сасекли све војке, бацили у ваздух силне зграде, изазвали пожаре у болницама и амбулантама и снамештали многе мине по кућама, које су затим, по њиховом одласку, разорене експлозијама тих мина.

Париж, 5. — Рањени амерички војници, који су доведени у повину, саопшти-

ли су новинарима многе своје утиске из последњих борби. По тим саопштењима излази да су последње офанзивне операције донеле америчким трупама велику победу, која много обећава у погледу свога даљег развоја. Војници тврде да међу Америчанима влада диван полет и велико одушевљење, да су неки пукови прешли у напад са развијеним заставама, певајући »Марселезу«, и да су главне тачке немачких одбранбених организација око Сен-Мијела освојене у борби на бајонет, која је вођена сјајно и са пуно полета.

ДОГАЂАЈИ У РУСИЈИ

Пропадање максималистичког ренџа

Париж, 5. — Рајтеров Биро јавља из Лондона, да је британска влада примила извештаје, у којима се потврђује да је Петроград у пламену, да је у тој вароши на дванаест разних тачака избила ватра и да су се ти пожари јако раширили и захватили целу варош.

Вашингтон, 5. — Шеф америчког штаба, генерал Марш, говори о операцијама у Сабире, изјавио је: да је положај чехо-словачких трупа у велико побољшан. Чехо-Словаци напредују јужно од Бајкалског језера, а други континенти потпомогнути Јапанцима напредују на запад. Јапанци напредују у Манџу-

рији и стално потискују непријатеља.

Штотхолм, 5. — Сазнаје се из поузданог извора: да немачка врховна команда намерава да одустане од заузећа Петрограда, да евакуише Естонију, повуче своје трупе и успостави линију која ће ићи јужно од Риге, па на Двинск. На тај начин Немци ослобађају 10 дивизија, које ће послати на западни фронт. Немци намеравају да делом евакуишу и Украјину.

Цирих, 5. — Једна депеша из Варшаве јавља: да је регентски савет опуномоћно Кушаревског да састави нову пољачку владу. Познато је да се је Кушаревски побунао

ва власти фебруара месеца, како би протествовао противу Брест-Литовског уговора. *Журнал де Женев* вели: да га пољачки кругови сматрају као свога заступника код Споразума. Садашњи његов долазак на власт има велики политички значај.

Штокхолм, 5. — Из Петрограда јављају: да војници црвене гарде у масама прела-

зе Чехо-Словацима. Троцики чини очајне напоре да поврати поверење, али узалуд. Комесар Зановски умало што није ливчован приликом једног говора црвеној гарди у Царском Селу.

Цирих, 5. — Делеше из Москве јављају, да је бела гарда успоставила провизоран фронт противу Совјета у губернији Арзамато.

овај изјављује да су Немачка и Аустрија готове да усвоје мир који ће спречити рат у будућности.

ЦИРИХ — «Клагенфуртер Та-

геблат» јавља, да су у Вилаву избили велики нереди. Порухени су сви магацини. У вароши је било два дана опсадно стање. Има много рањених.

СА НАШЕГ ФРОНТА

Српски коминике на дан 4. и ноћу 4.—5. септембра

Савлађујући огромне теренске тешкоће на високим планинама, наше трупе неуморно и дању и ноћу гоне потпуно разбијеног непријатеља. У нашим су рукама: Тополац, Кучков Камен, Полчиште, Бешиште, Мелница, Витолиште и Разим-Веј. Наше надирање у дубину достиже до 20 километара.

Неколико нових бугарских пукова, који су дошли као појачање са суседних одсека, разбијени су и натерани у повлачење. У свом бегству непријатељ пали слагалишта и села.

Нови заробљеници и количина плена због брзих покрета нису још тачно познати.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Амстердам, 5. — Према једној депеши што је стигла са холандског острва Амеланда, једна немачка ратна лађа, по изгледу крестарица, нашла је, на пучини према томе острву, на мину или је била торпедована, јер се видело да је потонула.

Рим, 5. — Конгрес представника потлачених народности у Аустро-Угарској, који је требао да се одржи у јулу ове године у Паризу, био је одложен и одржаће се у Француској престоници од 1. до 7. октобра ове године. На њему ће узети удела и једно италијанско изасланство.

Париз, 5. — Једна депеша из Рима јавља, да неки италијански листови саопштинавају, да су италијански министри на последњим седницама италијанског кабинета дошли до потпуног међусобног споразума у погледу Италијане политике према потлаченим народностима у Аустро-Угарској. За основу те политике узета је независност тих разних народности.

Лондон, 5. — Говорећи у руско-британском клубу, пређашњи амбасадор Енглеске у Петрограду изјавио је: «Уверен сам да ће кроз кратко време Русија заузети своје право место међу слободним народима света. Максималиста осећају да се њихов крај приближује и играју последњу игру крвата, одлажући се крађи, убијању и оргијама».

Вашингтон, 5. — Бразилија је прекинула дипломатске односе са Аустријом и објавила ратно стање између обеју земаља.

Париз, 5. — Сви листови одушевљено про-

праћају задобивене успехе на солунском фронту и веле да заслужују име победе. Они истичу значај догађаја и сматрају га као срећну манифестацију јединства фронта, што ће имати велики утицај на депримиран морал Бугара.

ЦИРИХ, 5. — У овдашњим политичким круговима уперно се одржава вест, да је Аустро-Угарска повукла Споразуму засебан мир, али да је Споразум одбио сваки разговор о томе са државом коју је већ осудио на распадање.

Париз, 5. — У разговору са дописником *Матена*, италијански краљ изразио је своју симпатију према Чесима, који су се искрено дагли противу Аустрије. Он је изложио напор Италије, изразио своје дивљење на подвизима Савезника на западном фронту и своју част илној и одлучној интервенцији Сједињених Држава.

Париз, 5. — Председник српске владе г. Н. Пашић приспео је у Париз, где ће остати недељу дана.

Лондон, 5. — Једна депеша из Вашингтона јавља: да ће генерал Марш тражити од конгреса кредит више од 33 милијарди франка за војне операције у идућој години. Тражиће такође већи број људи.

Париз, 5. — Вести са фронта су изврсне. Прекрете су отпочеле операције у Вевру. Постигнути су знатни успеси. Америчани су постигли озбиљан успех и одузели у правцу Горз и Шамблеј је-

дну серију јако утврђених положаја. Према Фрешан Вевр, Французи су напредовали три километра на фронту од 18 километара и допрли до линије источно од Ватрвила и западно од Откура, Диене и Можевила.

Париз, 5. — Г. Клемансо посетио је фронт у Вевру и честатао генералу Першингу и другим америчким генералима на задобивеним успесима.

Париз, 5. — Посланик из Вогеза Абел Фери подлегао је ранама, које је задобио у последњим борбама.

Базел, 5. — Немачки листови признају да су савезнички авијатичари бомбаровали Карлсруе и Штутгарт и да су изазвали велике материјалне штете. Има приличан број мртвих.

Вашингтон, 5. — Председник Вудрон Вилсон упутио је председницима република Никарагве, Гватемале и Хундураса следећу депешу приликом годишњице независности тих земаља: «Приликом прославе рађања ваше независности шаљем вам срдачна честитања народа Сједињених Држава. Ваша влада придружила се славном циљу чувања човечанства, и са нашом победом наступиле такође братски односи и добро суседство које је од неоцењиве вредности». Г. Вилсон упутио је депешу и председнику републике Сан Салвадор.

Париз, 5. — Отварајући прву седницу сената председник Дибо одао је част и признање жртвама француских и савезничких армија. Г. Клемансо, френетично акламован, изјавио је благодарност храбрим војницима Споразума помоћу којих ће се народи најзад наћи ослобођени од варваризма. Он је истакао угрожавајуће држање Немачке према пацифистичкој Француској која већ пола века трпи и подноси тиранију од једног непријатеља који нам неће опростити што смо спасли право на законите захтеве. «Дан славе је дошао. Наши синови завршавају огромно дело њихових отаца. Народи, браћа по оружју, завршавају јединствену победу за веће човечанство. Ми ћемо се борити до момента када непријатељ буде разумео да је немогућа трансакција између злочина и права. Цело је човечанство са нашим војницима који ослобођавају народе од беса загађене силе».

СИФИЛИС и све венеричке болести лечи са потпуним успехом

директор болнице венеричких болести у Солуну Д-р ХРИСТ. ХРИСТОДУЛУ прима у својој клиници: од 3 до 6 и по час. по подне ул. Егнатија бр. 314, улаз 11-30 из ул. Методио 15.

Одговорни уредник:

Алекса Грдановић

Штампарница «Велика Србија»

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Франц. коминике

Париз, 5. септембра

Улајамна артиљеријска борба јужно од Ена. Французи су у Шампањи извршили препад и заробили неколико војника западно од Мезон де Шампањ. Одбили су више препада северно од Ремса и између Сен Илер де Гран и Мон сан Пон. На осталом фронту заштитије.

Доцније. — Западно од Сен Кантена Французи су напредовали у току јучерашњег дана. У области Олмон и Сави заробили су 50 војника. Између Елетте и Ена наставили су проширење својих добити. У локалним борбама напредовали су на платоима северно и источно од Алмана и заробили 100 војника. Јуче изјутра, после живе борбе, они су заузели јако утврђену потпорну тачку источно од Санси. Број набећних лешева од стране Француза северно од Лафо сведочи значај губитака које су Немци претрпели у току последњих борби у тој области. На фронту Вевле Немци су у три маха извршили против-нападе на нове француске положаје у области Глена, али су сваки пут одбијени са тешким губитцима.

На осталом фронту ништа значајно.

Енглеска коминике

Лондон, 5. септембра

Борба од мањег значаја наставила се јуче северозападно од Сен Кантена. Наше су трупе задобиле терена у близини села Олмон. На северном делу фронта локални сукоби. Наше су трупе зазеле немачки ров западно од Ла Басе и заробили неколико бојника. Успоставили смо нове положаје северно-источно од Нев Шапела и у околини Плегстера. Одбијен је немачки препад источно од Виерстрета.

Америч. коминике

Вашингтон, 5. септембра

На сектору Сен Микела активност артиљерије и авијатике и сукоби патрола, у току којих је заробљено војника. Одбили смо немачки препад у Вогезима.

Италиј. коминике

Рим, 5. септембра

Према утврђеном програму за напредовање италијанске су трупе извршиле друге препаде нападајући компликован и ту скоро утврђен систем одбрабених положаја на фронту од 4 километра између брда Пертика и долине Серен... западно од брда Грапе. После кратке али јаке артиљеријске припреме, италијанска је пешадија извршила напад и после јаке борбе од два сата успела је да заузме поверене јој објекте.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

ЗА КАШУ СИРОТИЊУ

Бивши Председник Сједињених Држава, Г. Рузвелт, преко нашег Посланства у Вашингтону, послао је од Нобелове награде хиљаду долара за нашу сиротињу, на што му је Посланство, у име Српске Краљевске Владе, изразило срдачну захвалност.

ИЗВЕШТАЈ ИЗ БИТОЉА

За прошла 24 сата непријатељ је изабацио на периферију вароши 108 граната и шрапнела. Рањен је један човек. Штете нема.

ЗА ЖЕНСКУ РАДНИЧКУ ШКОЛУ

За оснивање Женске радничке школе за српске избеглице у Лерину предложили су: Андон Наумовић, трговац, 25;

Тодор Димовић, рабација, 3; Јован Хонорофовић, трговац, 10; Раста Бермиле, трговац, 10; Ираклије Зарчевић, трговац, 500; Јуда Мушон — Калдерон, рабација, 25; Рахамин Аврам Хасон, бакалин, 25; Никола Анастасијевић, востар, 4; и Гушо Кацојани, трговац, 100 драхми, сви из Битоља, и Тале Андоновић, земљ. из Велушине, 10 драхми.

Комесар за српске избеглице у име српске избеглице сиротиње овим путем изјављује пријатељима најсрдачнију захвалност на указаној помоћи.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

ЦИРИХ. — «Наје Фраје Пресе» објављује чланак Чернина у коме

СРПСКИ МАГАЦИН ДУШАНА СТОЈАНОВИЋА

Навазија Лимбо ул. бр. 36 поштом од хотел Париза ка Покривеној Чаршији прва улица десно у непосредној близини Бурмали цамије

Има на стоваришту разне сорте гарантираног чистог природног вина у бурадицама и флашама, које нарочито препоручује српским менаџама. Магацин је обилно снабдевен коњаком, ликерима, ракијом и осталом робом. Продаја на велико и на мало. Цене умерене.

15—30

СЛАВОЉУБ — СЛАВКО М. РАДОВИЋ

трговац са Уба

извештава своје пријатеље, познанике и ратне другове да је отворио радњу у Водени, улица Веницелос, до француске полиције.

Радња је снабдевена у лепом избору свима војничким потребама, као и већом количином вина и коњака.

Среће пажњу војним куририма, да се у истој радњи може снабдевати свима потребама како за менаџе, тако и за војнике, по најповољнијим ценама.

У исто време ставља до знања својим муштеријама да има згодно место — локал за оставу и паковање ствари које курири купују у радњи и вароши.

9—15

СРПСКА КЊИЖАРА М. РИСТИВОЈЕВИЋА

Код Беле Куле — Солун

Препоручује: Дописне војничке карте и разни канцелариски материјал.

Поред осталих књига «Красни пријатељ» јун интересантног живота роман са сликама од Ги де Мопасана, у две књиге од којих је прва готова и цена јој је 4 драхме, а друга је у штампи.

«Азвјада» чувени, јединствено занимљив роман из харемског живота од Пиера Лотија, драхме 4.

«Нова женска писма» од чувеног писца Марсела Прево цена 3 драхме.

Ново енглеско-српски речник са изговором, од Ђ. Петровића у фином повезу драхми 7.

Сирано де Бержерак драх-

ми 6 Величанство драх. 3-50. Мемоари принца Лихновског драхме 2 Горски Вјенац драхми 3-50. Смрт Смаил Аге Ченгића фина израда драхме 3, а обична израда драхме 2. Доживљаји наредника Миладина са сликама драхме 3. О Словенији и Словенцима драхми 1-50. За крстом драх. 15-0. На капији будућности од Анатоло Франса драхми 1-50. Граматика од Алкалаја за француски језик драхми 5. Разговори српско-француски Тагој, и енглески штампано српски драх. 1-20.

Порцибине са фронта треба вршити преко курира, пошто је немогуће слами поштом.

Српске Званичне Новине могу се добити у истој књижари. Нова колекција дописних карата са српским сликама од 8 комада Драг. 1-20.